

MATERIAŁY

Miedzynarodowej
Naukowi-Praktycznej Konferencji

Rozwój nauk humanistycznych
27.02.2012 - 29.02.2012

Część 2.

Poznań
2012

МАТЕРИАЛЫ

международной
научно-практической конференции

Развитие гуманитарных наук
27.02.2012 - 29.02.2012

Часть 2.

Познань
2012

Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Druk i oprawa: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»

Adres wydawcy i redakcji: Warszawa, ul. Wyszogrodzka, 16
e-mail: 5996137@gmail.com

Cena (zł.): bezpłatnie

MATERIAŁY Międzynarodowej
Naukowi-Praktycznej Konferencji

Rozwój nauk humanistycznych/(27.02.2012 - 29.02.2012) - Poznań, 2012.
- 172 str.

W zbiorze trzymają się materiały Międzynarodowej
Naukowi-Praktycznej Konferencji 27 lutego 2012 - 29 lutego 2012 roku
Część 2.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Powielanie i kopiowanie materiałów bez zgody autora.

Wszelkie prawa do materiałów konferencji należą do ich autorów.

Pisownia oryginalna jest zachowana

IS: 997-345-2011-28-12

«Diamond trading tour» ©

Содержание

СЕКЦИЯ 13. Педагогические науки.	
Борин К. А. ЗМІСТ, МЕТОДИ І ФОРМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ У ШКОЛАХ НІМЕЧЧИНИ	5
Бурьякина В. Г. ЭТИЧЕСКАЯ ТОЛЕРАНТНОСТЬ КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩИЙ ПРИНЦИП МЕЖКУЛЬТУРНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА	9
Калинковская С. Б. СИМВОЛИЧЕСКИЙ ИНТЕРАКЦИОНИЗМ КАК ОСНОВА ИНТЕРАКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ	12
Kalymbetova N.P. ABOUT THE DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL RELATIONS THROUGH TEACHING LANGUAGES	16
Кувалкина Е. С. АНАЛИЗ СУЩНОСТИ И СОДЕРЖАНИЯ ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ	18
Плотникова Л. В. ПУТЬ К СЕРДЦУ РЕБЕНКА	20
Плотникова Л. В. ЧЕЛОВЕК НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА	26
Васильева А. П. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗАКОНОМІРНОСТЯМИ ТА ПРАВИЛАМИ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМНОСТІ, ПОСЛІДОВНОСТІ ТА ПЕДАГОГІЧНОГО ОПТИМІЗМУ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО	30
Рочняк О. В. ГРУПОВА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА ФОРМА НАВЧАННЯ ЯК ПРІОРИТЕТИ ОСВІТНИХ ІННОВАЦІЙ ХАРЛАМОВА К. Б. ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ШКОЛЬНИКОВ	33
Харламова К. Б. ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ШКОЛЬНИКОВ	35
Крупенина Н. А., Терещенко В. В. СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ АДАПТАЦИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ	38
Девтерова З. Р. ИНФОРМАЦИОННАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВУЗА В СИСТЕМЕ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ: ЕЕ СТРУКТУРА И ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ КОМПОНЕНТЫ	42
Duplichuk O. P. BILINGUALISM AS A VALUABLE ASSET OF PROFESSIONAL PHILOLOGISTS' TRAINING	47
Дзюба Л. Г. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО- КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК	51
Максимова Н. А. ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ	54
Никишина И. И. ОБЗОР СТАНДАРТОВ ИКТ-КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ	57
Печерских Т. Ф., Бекжигитова З. С. ПРИМЕНЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ ЯЗЫКОВОГО ВУЗА	62
Попова Т. В. ТЕХНОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГРОВОЙ СИСТЕМЫ СЕНСОРНОГО ОБУЧЕНИЯ (ИССО), КАК СРЕДСТВО ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА К РАЗВИТИЮ КРЕАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	66
Сас Н. М. ІННОВАЦІЙНЕ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА	73
Шебаниц В. Г. ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ СОЦІАЛЬНО-КОМПЕТЕНТНОГО ВИПУСКНИКА ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	79

Rozwój nauk humanistycznych

Sizonenko K., Sukhenko I. THE EUROPEAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK: ON IMPLEMENTATION OF SELF-ACTUALIZATION	82
Вилкова Л.В. СОВРЕМЕННОЕ ПОНИМАНИЕ КАЧЕСТВА ШКОЛЬНОГО ИНОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	86
Каземичева И.Н. ФОРМИРОВАНИЕ ПАРТНЕРСКИХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ РОДИТЕЛЯМИ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ УЧРЕЖДЕНИЕМ В УСЛОВИЯХ ГОСУДАРСТВЕННО-ОБЩЕСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЕМ	89
Бондаренко В.В. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВА СФЕРА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	93
Буданцова А. А. АКСІОЛОГІЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СЕМЕЙНОГО ВОСПИТАНИЯ	95
Харченко Л. П. ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА К ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ ОБЩЕНИЮ	103
Караман О. Л. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ЗАКЛАДІВ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ З ДЕРЖАВНИМИ І НЕДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ, УСТАНОВАМИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМИ	107
Краснова Н. П. МОТИВИ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ ЖІНОК ПОЗБАВЛЕНИХ ВОЛІ	109
Юрків Я. І. РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА В РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	114
Имашев Г. ИННОВАЦИИ В ПОЛИТЕХНИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ	119
Немиц Н.Н. О ПРОБЛЕМЕ ОБУЧЕНИЯ ДИАЛОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ ИНОСТРАННЫХ ВОЕННОСЛУЖАЩИХ В ВОЕННОМ УЧИЛИЩЕ	124
Бриханова Н.О. ПІДГОТОВКА КОМПЕТЕНТНОГО ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА - ВИМОГА ЧАСУ	128
Коломиець С.С., Гулецька Я.Г. РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	131
Корженевич Ю.В. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧЕСЬКОГО МЫШЛЕНИЯ	137
Козловская С.И. ОРГАНИЗАЦИОННОЕ И СОДЕРЖАТЕЛЬНО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ БАКАЛАВРОВ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ В УНИВЕРСИТЕТЕ	140
Кунгурова О.Г. ПРЕДВУЗОВСКИЙ ЭТАП В СИСТЕМЕ НЕПРЕРЫВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ЖУРНАЛИСТОВ	145
Леонова А.С. ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ ПЕРЕВОДЧИКА	148
Остапенко С.А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	151
Рочняк О.В. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІ ПОСТПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ В АСПЕКТІ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ	155
Рогуліна М. Р. ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПІДґРУНТЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТУВАЛЬНИХ УМІНЬ У ВИКЛАДАЧІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	157
Розанова О.В. КОНТРОЛЬ КАК ОДНА ИЗ ОСНОВНЫХ ФУНКЦИЙ УПРАВЛЕНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ СТУДЕНТОВ	160
Щур И. А. ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ РЕЧЕВОЙ СРЕДЫ ШКОЛЬНИКА	169

MATERIAŁY Konferencji/ МАТЕРІАЛЫ Конференция

Rozwój nauk humanistycznych
27.02.2012 - 29.02.2012

Развитие гуманитарных наук
27.02.2012 - 29.02.2012

Tom 2

Том 2

залучають до соціального патронажу дітей та молоді об'єднання громадян, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, у тому числі благодійні, а також волонтерів та окремих громадян), громадські організації, волонтери, окремі громадяни (здійснюють соціально-педагогічну роботу з неповнолітніми засудженими в колоніях та після звільнення з неї, благочинну діяльність тощо), релігійні організації (проводять богослужіння, обряди, бесіди тощо), вищі навчальні заклади (надають вищу освіту засудженим, здійснюють підготовку персоналу до роботи з неповнолітніми засудженими та наукові дослідження; надають персоналу колонії методичну допомогу). Названі суб'єкти соціально-педагогічної роботи повинні створювати в регіоні (оскільки виховні колонії існують по одній в області) та громаді соціально-педагогічний простір (середовище) на основі спільних дій, програм, проектів задля досягнення мети ресоціалізації.

Так, діагностичне дослідження соціально-педагогічного потенціалу Перевацької виховної колонії, що розташована в Луганській області, дозволило нам виявити більше сотні промислових, культурних, освітніх, медичних, психологічних, релігійних та інших державних і недержавних органів, установ та організацій, що вже взаємодіють або готові до взаємодії з персоналом виховної колонії у здійсненні соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими за такими напрямками: управління, організація, координація, фінансування колонії; дослідження проблем неповнолітніх засуджених; допомога у вивченні особистості засудженого, причин та умов вчиненого злочину; психологічна допомога; нагляд за додержанням законності і гуманності при виконанні судових рішень у кримінальних справах стосовно неповнолітніх; освіта, формування світогляду; трудове виховання і працевлаштування; моральне й патріотичне виховання; естетичне виховання; правова освіта й виховання; фізичне виховання і спорт; охорона здоров'я, санітарно-гігієнічне та статеве виховання; релігійне виховання; соціальний супровід і захист, побутове влаштування після звільнення; зв'язок з громадськістю; науково-методичне забезпечення та ін.

Тому наступним кроком нашого дослідження буде розробка та впровадження програм та проектів соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими на основі використання соціально-педагогічного потенціалу колонії, громади і регіону.

Література

1. Гречанюк С. К. Організаційно-правові засади взаємодії кримінально-виконавчих установ з державними органами та недержавними організаціями: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / С. К. Гречанюк; Національна академія держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2006. – 253 с.

ПОД-СЕКЦИЯ 5. Социальная педагогика.

Краснова Н. П.

кандидат педагогических наук, доцент кафедры социальной педагогики Луганского национального университета имени Тараса Шевченко

МОТИВИ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ ЖІНОК ПОЗБАВЛЕНИХ ВОЛІ

Керуючись міжнародними стандартами, пенітенціарна система повинна служити загальноприйнятій меті – перевихованню у відповідності з соціальними нормами і цінностями людини, яка скоїла протиправну дію та отримала покарання у вигляді позбавлення волі, а також попередження здійснення нею іншого злочину.

Осмилення та оцінка проблем сучасної пенітенціарної системи передбачає визначення орієнтирів та форм діяльності з їх вирішення, в якій приймають участь спеціалісти соціальної, соціально-педагогічної роботи, котрі надають необхідну спеціальну комплексну правову, психологічну, педагогічну, соціально-педагогічну, медичну допомогу. Особливо цієї допомоги потребують засуджені жінки, тому що їх гендерні особливості обумовлюють додаткові негативні наслідки, пов'язані з важкими обставинами їх життєдіяльності в період відбування кримінального покарання.

За останній час пенітенціарна теорія і практика збагатилася дослідженнями в галузях історії розвитку вітчизняної та зарубіжних пенітенціарних систем (І. Диптан, І. Іценко, В. Шлак та ін.), реформування пенітенціарної політики України на різних етапах її розвитку (Г. Радов, В. Россікін, І. Сергєєв та ін.), соціальної роботи в установах кримінально-виконавчої системи та громаді (В. Жуков, М. Галагузова, А. Сухов та ін.), педагогічної основи пенітенціарного процесу (М. Стурова, М. Фіцула та ін.).

Виходячи з аналізу соціологічної, юридичної, соціальної, соціально-педагогічної літератури ми прийшли до висновку, що проблема мотивації поведінки засуджених, а особливо засуджених жінок не є розробленою на достатньому рівні хоча їх знання сприяє індивідуальній профілактиці злочину та виправленню злочинців, тому метою нашої статті стало розглянути мотиви злочинної поведінки жінок позбавлених волі.

Питома вага жінок серед засуджених не дуже велика. Це можна пояснити таким чином. Перш за все, жінки, як правило, скоюють менш небезпечні злочини. У злочинних групах вони грають другорядні ролі, значно рідше скоюють насильницькі злочини. Крім того, суди за інших рівних умов, виходячи з принципу гуманізму, призначають жінкам менш суворі покарання, прагнучи не позбавляти свободи. На них частіше розповсюджуються амністії, частина з них звільняється зважаючи на застосування відстрочення відбування покарання. Найпоширенішим злочином засуджених жінок є злочин проти власності. Услід за ним йде злочин проти життя і здоров'я, а також жінки відбувають кримінальні покарання за крадіжку.

Встановлено, що предметами крадіжок, як правило, є одяг, гроші, коштовності, продукти харчування, косметичні засоби. Найбільш частими є домашні крадіжки. Серед мотивів крадіжок найпоширенішими є: задоволення засобів існування при втечах з оселі, погана звичка, вироблена під час бродяжництва, задоволення аморальних потреб, жадання наживи.

Існує така мотиваційна схема: „захисний мотив”, такий, що „затверджується”, „дезадаптований” („десоціалізований”) типи. У виправних установах кожен з цих типів

може проявити себе відповідно до тих умов, в які він там поставлений.

Мотиви захисту можуть реалізовуватися цілком законними, етично схвалюваними засобами, але можуть бути застосовані і злочинні. Тут важливо те, що, по-перше, мотиви твердження і самоствердження часто переплітаються з мотивами захисту, але всі вони здатні функціонувати і самостійно. По-друге, захищатися і затверджуватися в місцях позбавлення волі часто доводиться в таких гострих конфліктних ситуаціях, які, на наш погляд, у вільному житті зустрічаються значно рідше, причому через соціально-психологічну специфіку життя в місцях позбавлення волі. По-третє, мотиви користі, що зазвичай виражається в крадіжках „обслуговує” мотиви захисту. По-четверте, мотиви користі, захисту, твердження і самоствердження стимулюють скоювання насильницьких злочинів. Є, звичайно, і інші мотиви [1].

Ігрові мотиви. Ці мотиви належать до основних мотивів людської поведінки. Ігрові мотиви недостатньо, особливо в частині їх виникнення і розвитку у окремих людей, вивчені. Тим часом частка злочинців „гравців” серед злодіїв, шахраїв, розкрадачів, хабарників і деяких інших категорій відносно велика. До них відносяться ті, хто скоює злочини не тільки, а у багатьох випадках і не стільки заради матеріальної вигоди, скільки заради гри. Коли такі особи потрапляють в місця позбавлення волі, потреба в грі і, відповідно, ігрові мотиви у них не зникають, але вони мимоволі протікають в інших формах і умовах.

Звичайно, засуджені, наприклад, за шахрайство позбавлені можливості реалізовувати в місцях позбавлення волі звичні схеми. Але ж ігрові мотиви цим зовсім не обмежуються, вони включають ігри з небезпекою, ризиковані операції з тим, щоб випробувати гострі відчуття, отримуючи від цього незнайоме іншим задоволення. Тому злодії, розкрадачі, хабарники, „відмічені” непереборною схильністю до гри, будуть і у в'язниці шукати можливість пограти з небезпекою.

Засуджена може затіяти ризиковану гру з адміністрацією або з членами елітної групи, вона може реалізувати свої ігрові потреби в карткових іграх, які, як відомо, в місцях позбавлення волі категорично заборонені. В більшості випадків ігрові мотиви носять несвідомий характер, людина, втягнута в гру, зазвичай не усвідомлює себе такою. Для неї гра приваблива в першу чергу тим, що вона переживає гостре відчуття, іноді надзвичайно гостре, особливо якщо вона втягнута в смертельно небезпечну гру. Та (або ті), з ким вона грає, може знаходитися поза ним, а можливо, психологічно, так би мовити, усередині неї, в її ж особі, що втім, теж знаходиться поза рамками її раціональності. Психологічне задоволення від гри полягає не тільки в переживаннях ризику і небезпеки, але і в тому, що людина не залишається одна, а вступає з кимось (або з чимось) в деякі відносини, що мають для неї істотне, іноді життєво важливе значення [5].

У такий спосіб долаються самота і дезадаптація, а в смертельно насичених ситуаціях людина починає грати із смертю. Її вона наближає до себе, робить доступнішою і зрозумілішою, задовольняє інтерес до неї, тим самим знижуючи страх перед нею. Постійна гра із смертю – звичне і улюблене заняття багатьох терористів і бойовиків, найманців і найманих вбивць. Потрапивши за ґрати, вони не здатні від нього відмовитися, оскільки не в змозі переробити власну природу.

Корисливі мотиви. Зазвичай вважається, що майнові злочини скоюються за мотивах користі, і таких злочинців в місцях позбавлення волі достатні багато. Тим часом поняття користі зовсім не так однозначно.

У більшості словників користь визначається як вигода, матеріальна користь, на перший погляд, не містить нічого поганого. Проте відбиване цим поняттям явище з часом почало користуватися поганою репутацією. За радянських часів у ньому почали убагачувати тільки жадність і накопичування, прагнення лише до наживи і достатку, зведення всіх відносин до матеріальної вигоди, абсолютизація особистого матеріального благополуччя. При цьому в недавньому минулому проголошувалося, що радянські люди, подібно до перших християн, найменше повинні думати про майнові блага і не повинні переслідувати особисті інтереси. Зрозуміло, оголошувалося, що в нашому суспільстві користь – це пережиток, а в буржуазному – основна рушійна пружина діяльності і поведінки людей. Оскільки користь розглядалася як негативна моральна якість, вона загострювала кримінальну відповідальність.

Однак, не дивлячись на це, даним мотивом є прагнення отримати якусь майно або право на нього, позбавитися унаслідок скоєння злочину від якихось матеріальних витрат, незаконно збагатитися або отримати вигоду, порушуючи тим самим майнові права інших.

Мотиви злочинної поведінки позбавлених свободи, як правило, такі ж приховані, як і мотиви поведінки взагалі, хоча обмеженість території місць позбавлення волі, скученість засуджених, їх низький соціальний статус зазвичай створюють ілюзію простоти розуміння досконалих ними дій. Ця складність – особливість людської поведінки і її внутрішніх стимуляторів. При цьому в рівній мірі психологічно складні для розуміння мотиви поведінки бродяг, що зовсім опустився, або тюремного опущеного і людини, що стоїть на вершині влади. Соціальний статус тут не має значення. Уявлення про складність, невичерпності особи залежить від кваліфікації соціального педагога [6].

Окремо можна визначити мотивацію поведінки осіб, що належать до дезадаптованого типу. Дезадаптований тип виділяється за ознаками його відособлення, соціально-психологічної ізоляції від основної маси засуджених, ведення його представниками відчуженого способу життя. Їх можна розділити на дві групи: по-перше, це ті що є знедоленими „людьми”, відносно яких були здійснені ганебні сексуальні дії; по-друге, це немолоді, навіть старі, або хронічно хворі люди, які ведуть відчужене життя через вік або (й) хвороби. Якщо перші лише мріють змінити свій статус, розуміючи, що в місцях позбавлення волі це неможливо, то другі, як правило, не можуть не змиритися зі своїм положенням, визначуваним віком або (й) хворобами. Мотивація знедолених „людей” зазвичай зв'язана з тим, щоб пережити якомога менше страждань і принижень. Вони можуть скоїти насильницькі злочини відносно тих, які їх гноблять. Люди похилого віку і хворі здатні здійснювати лише дрібні крадіжки, щоб хоч якось поліпшити своє існування. Це виступає у них як мотив [4].

Розгляд протиправної мотивації як стійкої системи домінуючих мотивів конкретної особи свідчить про те, що вона безпосередньо пов'язана з правовою свідомістю. Правова свідомість припускає знання законів і їх розуміння, ухвалення правил, як особистісно значущих, переконаність в їх корисності і справедливості, готовність, уміння і звичку діяти відповідно до законів і правил. Очевидно, що нормальний соціальний розвиток припускає процес перетворення культурних (зокрема правових) норм в індивідуальні цінності, які стають мотивами поведінки. Багато засуджених непогано знають кримінальні і карно-процесуальні закони, проте не солідарні з ними. Це визначає і їх відношення до того, за що вони покарані. Злочинці, в принципі, засуджують крадіжки або вбивства і вважають, що здійснення таких діянь повинно нести кримінальну відповідальність.

Проте в їх конкретному випадку зроблений ними вчинок цілком може бути виправданий більш ніж поважними обставинами, які, на жаль, ні суд, ні слідство не врахували. Таке відношення до власного скоєного не тільки блокує яке-небудь покаяння, але ще здатне мотивувати новий злочин, зокрема в умовах місць позбавлення волі [3].

Проте, кримінальна мотивація виявляється в результаті взаємодії особи злочинця і суспільного середовища. Причинами криміногенних конфліктів, що викликають до життя відповідні мотиви, в місцях позбавлення волі найчастіше є: зловживання і свавілля з боку адміністрації; неприязні відносини між засудженими, які пов'язані переважно з образою, неповагою їх „статусу“; несплатою карткового або іншого боргу; прагненням подолати обмеження і свободи, що завжди виникають з самого факту позбавлення.

У мотивації поведінки людини, що скоїла новий злочин в місцях позбавлення волі, зазвичай виразно видно механізми психологічного захисту. Дія таких механізмів пояснюється різними формами самовиправдання кримінальної поведінки. Найбільш типовими з них у виправних установах є: 1) спотворене уявлення про реальну ситуацію, що полягає в гіпертрофії одних і применшенні значення інших, зсуві фактичних обставин по місцю і часу; 2) звуження альтернатив поведінки, через що протиправний характер дій представляється єдиною можливістю. Проте стосовно тюремних умов альтернатив поведінки нерідко дійсно буває менше в порівнянні з умовами волі; 3) проекція відповідальності за кримінальну поведінку на потерпілого. У цих випадках „інший“ або „інша“ наділяється рисами, які сам їх носій вважає для себе неприйнятними, а потім сприймає його, її вже з ними; 4) уявлення себе жертвою примушення, залежності, віроломства, обману з боку інших осіб, що насправді теж має місце; 5) переконання у формальності порушуваних заборон і „понять“, поширеності і повсякденності подібних дій, їх допустимості і не небезпеки в порівнянні з іншими; 6) знецінення жертви злочину або предмету злочинного посягання і тим самим невизнання шкідливих наслідків. Особливо часто це має місце, коли об'єктом злочинного посягання є людина, така, що стоїть на нижчому ступені тюремної ієрархії; 7) применшення і прикрашання своєї ролі в здійсненому діянні, благородне освітлення вчинку, його альтруїстична інтерпретація; 8) підкреслення винятковості своєї особи, що стоїть у власних очах поза рамками звичайного контролю, що характерно перш за все для представників тюремних еліт.

Наднормативне використання захисту є показником наявності високого рівня не тільки внутрішньоособистісного, але і зовнішнього, міжособистісного конфлікту, що завжди позначається на мотивації поведінки. Злочинна поведінка є наслідком неефективного функціонування психологічного захисту, глибинний механізм якого приховано як від самого суб'єкта, так і від осіб, покликаних на нього впливати.

Прояв криміногенної мотивації обумовлений впливом зовнішньої соціальної сфери (в першу чергу мікросередовища), але породжується індивідуальними особливостями особи. Вони, у свою чергу, сформувалися в ході її взаємодії з середовищем протягом життя.

Взаємодія негативних властивостей особи і обставин зовнішнього середовища до скоєння злочину, у передзлочинній ситуації і під час реалізації злочинної поведінки – одна з умов формування і, головне, проявів криміногенної мотивації. Індивідуальний характер її змін обумовлений дією ряду чинників, до яких належать неформальний статус, кримінальний досвід, кількість судимостей, деякі психологічні властивості особи. Єдиним носієм мотиву (або мотивів) злочинної поведінки є тільки сама людина.

Специфіка криміногенної мотивації, що складається в місцях примусової ізоляції, виявляється в особливостях дій, спрямованих на задоволення потреб порушуючи правила і норми, встановлені не тільки режимом змісту, але і існуючою системою неформальних цінностей серед засуджених, що й забезпечує можливість попереджувальної дії.

Мотивацію криміногенної поведінки слід розглядати як в особовому, так і в поведінковому аспектах. У особовому аспекті (тобто в статичній) – це внутрішня готовність людини до здійснення яких-небудь дій, зокрема протиправних, яка сформована під впливом зовнішніх чинників і реалізована в подальшій поведінці. У поведінковому аспекті (тобто в динамічній) – це наявність факту злочинного вчинку, яка обумовлена усвідомленням особою можливості його здійснення.

На мотивацію злочинної поведінки істотно впливають: 1) наявність у значній кількості засуджених психічних відхилень, в основному неврозів і істерій, психопатичної акцентуації особи; 2) інфантилізм, нестриманість, суперечність і нестійкість психіки, що пояснюється молодим віком; 3) невисокий освітній і професійний рівень, з чим зв'язані переважання емоцій над розсудливістю, невміння знайти розумний вихід з важкої ситуації; 4) підвищена тривожність, що виражається в страхах, надуманих побоюваннях, надмірній підозрілості тощо; 5) крайня зарозумілість як спосіб самоствердження і самозахисту особи у важкій обстановці невизначеності і ворожнечі.

Література

1. Антонян Ю. М. Мотивация поведения осужденных : монография / Ю. М. Антонян. – М. : ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2009. – 143 с.
2. Основи пенітенціарної педагогіки і психології : навч. посіб. / [Замула С. Ю., Костенко В. А., Мандра В. І.] Під ред. Синьова В. М. – Біла Церква : ДДУПВП, Білоцерківське училище професійної підготовки працівників кримінально-виконавчої системи, 2003. – 101 с.
3. Пташинський О. Пенітенціарна система України : монографія / О. Пташинський. – К. : Ін-т держави і права ім. В. Корецького, 2004. – 204 с.
4. Синьов В. М., Кривуша В. І. Пенітенціарна педагогіка: в основних запитаннях і відповідях : навчальний посібник / В. М. Синьов, В. І. Кривуша. – К. : ДЦССМ, ДДУПВП, 2000. – 123 с.
5. Социальная работа в пенитенциарных учреждениях : учебное пособие / Под ред. А. Н. Сухова. – М. : Изд-во Московского психолого-социального института, 2008. – 384 с.
6. Социальная работа с осужденными : учебное пособие / Под ред. В. И. Жукова, М. А. Галагузовой. – М. : Изд-во МГСУ, 2002. – 256 с.